

Ca n'Aguilera de les Rovires

Òdena

Ubicació

Comarca: Anoia
Lloc/Adreça: Camí de can Brunet
Emplaçament Banda est del camí de can Brunet, zona nord-oriental del terme.

Coordenades:

Latitud: 41.63109
Longitud: 1.65591
UTM Est (X): 388044
UTM Nord (Y): 4609690

Classificació

Número de fitxa 08143 - 99
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Modern Contemporani Popular
Segle XVIII-XX
Estat de conservació Bo
Protecció Inexistent
Número inventari IPA, núm. 6.725
Generalitat i altres inventaris
Accés Fàcil
Ús actual: Residencial
Titularitat Privada
Titular: 08142A005000680000HL
Autoria de la fitxa Josep-Vicenç Mestre i Casanova
Data de registre de la fitxa: dc., 09/10/2013 - 02:00

Descripció

El volum principal està format per la masia i un cos adjunt a la banda de ponent que allotja celler i un antic volum en ruïnes. A la banda posterior d'aquest annex hi ha unes estructures en ruïna. A la banda de ponent del pati hi ha dues antigues edificacions auxiliars adossades al mur de contenció de l'antiga era, construïda en un nivell més alt. Aquestes construccions allotgen un antic celler i les corts a la planta baixa i el paller a la planta primera. Masia de planta regular que consta de planta baixa, planta primera i planta sota coberta amb coberta a dues vessants de teula ceràmica tipus aràbiga i carener paral·lel a la façana principal. Annex situat a la banda de ponent.

La façana principal del volum principal està orientada a sud i presenta una composició totalment regular i simètrica que respon a una intervenció única. A planta baixa, la casa disposa de dos portals d'accés de punt rodó i distribuïts simètricament a la façana i quatre finestres iguals de llinda plana. La planta primera disposa de sis finestres iguals situades a eix amb les obertures inferiors i la planta sota coberta mostra sis finestres de dimensió més petita. Les obertures de planta baixa i planta primera tenen una ornamentació perimetral construïda amb morter i pintada amb color ocre, que simula un carreuat perimetral. El mur està revestit amb arrebossat emblanquinat. L'accés al celler es produeix a través d'un portal de factura contemporània que dona accés a la part anterior de la instal·lació.

La façana posterior no mostra una composició tan clara com la façana principal. Mostra set finestres a planta primera i set a planta sota coberta, però de diferents dimensions i proporcions. La planta baixa queda semi soterrada i disposa d'una porta i tres finestres que ventilen a través d'un patiet adossat al mur. Les finestres de la planta primera també tenen una ornamentació construïda amb morter però la façana no està pintada i mostra la tonalitat de l'arrebossat. La façana de llevant disposa de dues finestres a cada planta de proporcions similars a les anteriors, sense ornamentació perimetral. La façana de ponent disposa d'una porta que comunica amb una terrassa a nivell de planta primera i tres finestres sense ornamentació. L'accés situat a la banda de llevant de la façana principal comunica amb l'àmbit sud-est on es troba el vestíbul de la casa i una sala a cada banda. La sala situada a la banda de ponent comunica a través d'una porta amb l'àmbit sud-oest. Un pas obert en el mur longitudinal comunica amb la zona posterior de l'edifici.

L'accés situat a la banda de ponent de la façana principal comunica amb l'àmbit sud-oest. Un antic portal de factura antiga, construït amb pedra, comunica amb l'àmbit posterior nord-oest de la casa. Aquesta part posterior de la casa allotja la cuina, un bany i una segona escala de servei que comunica les tres plantes.

A la zona de llevant de la planta primera hi ha l'estar-menjador a façana i la cuina, un dormitori i la caixa d'escala principal a la zona de tramuntana. La banda de ponent de la planta primera allotja tres dormitoris a la zona de façana i dos dormitoris, un bany i l'escala de servei a la zona de tramuntana, comunicats a través d'un passadís. El passadís comunica amb una terrassa situada a la banda de ponent de la casa. El mur que tanca l'àmbit nord de la banda de la terrassa ha estat doblat en alguna de les fases de transformació del casal. A la planta sota coberta, els dos àmbits de migjorn són destinats a golfes o zones de magatzem. Els dos àmbits de tramuntana han funcionat com un habitatge. A la part est hi ha un passadís que dona a tres dormitoris i un traster i la part oest allotja la caixa d'escala de servei i dona a un menjador, un estar, un traster i un bany. Aquesta planta conserva algun cartell corresponent a l'antic Hospital de campanya de la guerra civil.

Observacions:

Descripció extreta de la fitxa de l'Inventari del Patrimoni Històric, Arquitectònic i Ambiental d'Òdena, Diputació de Barcelona, Servei del Patrimoni Local i Ajuntament d'Òdena. Barcelona, 2013.

Història

Segons Xavier Jorba, "a partir del segle XVII i fins al primer terç del segle XIX, exercirà un protagonisme notori en el camp econòmic, religiós i social. Fou l'explotació més important de la comunitat odenenca del segle XVII, gràcies al seu gran patrimoni, per la seva

participació en els mercats de compra de terra, venda de cereals, venda de pells, venda de bestiar, de censals morts o arrendaments de rendes del terme d'Òdena i de poblacions veïnes.

Un document confirma la seva existència des de l'època medieval: FOU TROBADA LA CARTA DE LES ROVIRES, SEXTO NONAS OCTOBRIS ANNO DICTO MCCLXXVIII. El mas era conegut com el mas de les Rovires.

L'any 1519, el domini útil del mas de les Rovires serà establert a Pere Aguilera, del mas Aguilera de la Costa, juntament amb els masos rònecs de Granelles, Rossinyoles i Estruc Fresses. L'objectiu de Pere Aguilera va ser la de dotar al seu fill Pere, fruit del seu segon matrimoni, d'una unitat d'explotació independent del seu mas principal, suficientment important per a mantenir una situació social similar a la dels seus germanastres. A partir de l'any 1533 el mas va ser conegut com el mas Aguilera de les Rovires. Durant el segle XVI, l'explotació ampliarà el seu patrimoni amb l'annexió de nous masos -Corderes i Samuntà a Òdena; Fàbregues a Vilanova del Camí; Permanyer a Castellfollit del Boix i Aguilera a Guialmons-.

L'enfortiment de la seva plataforma i una estratègica política matrimonial portada a terme des de principis del segle XVII, va facilitar consolidar el prestigi social del mas i els lligams de solidaritat entre les famílies camperoles.

La vocació eclesiàstica també es donarà entre els membres de la família. Cada generació tindrà, com a mínim, un sacerdot i això s traduirà en el fet de ser un dels pocs masos del terme amb capella pròpia, beneïda l'any 1625.

A mitjans del segle XVII realitzen una important remodelació del mas. Per accedir a l'habitatge s'havia de passar un barri on hi havia el pou, la capella, el corral, la pallissa, el graner, el galliner i el trull. La casa estava formada al segle XVIII per planta baixa i dos pisos. La planta baixa tenia dos cellers, un anomenat el principal i l'altre citat com a celler nou, un estable, una cambra de pastar pa, l'amanidor i un menjador. Al primer pis, la sala vella estava envoltada de la cuina, la cambra del capellà, l'habitació de la "mare major" i una recambra. A la mateixa planta hi havia l'anomenada sala nova, la qual distribuïa al seu voltant l'habitació de l'amo, un segona habitació al seu costat, la cambra nova, el "quarto anomenat la obra nova" i la botigueta del pa. Unes escales accedien a la segona planta on i havia les dues habitacions dels mossos, les golfes, el rebost, la botiga de la mel i la cambra anomenada d'en Viladés".

Durant la guerra civil va funcionar com a Hospital de campanya.

Bibliografia

Inventari del Patrimoni Històric, Arquitectònic i Ambiental d'Òdena, Diputació de Barcelona, Servei del Patrimoni Local i Ajuntament d'Òdena. Barcelona, 2013.

GAVÍN, Josep M (1984) Inventari d'esglésies: Anoia - Conca de Barberà, vol. 16. Ed. Arxiu Gavín, Valldoreix.

JORBA i SERRA, Xavier (2011) Òdena, segles XVI i XVII. Parnass Edicions, Barcelona

